

OBSAH

Slovo úvodem	7
PRVNÍ ČESKOSLOVENSKO 1918 – 1938	9
RAKOUSKO-UHERSKÁ MINULOST	11
Politické prostředí	11
Sřet finanční a peněžní politiky vídeňské vlády s českými národními zájmy ..	12
Silná pozice rakousko-uherské koruny	14
ROZPAD RAKOUSKO-UHERSKA	15
Zahraniční odboj	16
Domácí odboj	16
Vznik Československé republiky	17
KRIZOVÁ SITUACE NOVÉHO STÁTU	18
Země bez porovin a surovin	18
Katastrofální finanční a měnové dědictví po habsburské monarchii	19
PŘÍSTUPY K ŘEŠENÍ KRIZOVÉ MĚNOVÉ SITUACE	20
Nouzová opatření po vyhlášení Československého státu	20
První představy o československé měně	21
NEČEKANÉ PROBLÉMY	22
Národnostní rozpory	22
Rozdíly v ekonomické struktuře	23
Politická diferenciacie	23
Rozdíly v názorech teoretiků	23
RAŠÍNOVO ŘEŠENÍ	25
Rozchod s Rakousko-Uherskou bankou	25
Bankovní úřad ministerstva financí a bankovní výbor při ministerstvu financí	27
Měnová reforma	28
Názorové střety. Provedení reformy. Vláda jako dlužník po	
Rakousko-Uherské bance – státní dluh. Dávka z majetku	
a z přírůstku na majetku	
Nostrifikace cizích bank	34
Pozemková reforma	36
První státní vlna jejich falzifikací	38
Přípravy k zavedení zlaté měny	40
Utváření zlaté rezervy. Dukáty	
KONCEPCE DEFLAČNÍ POLITIKY	42
Metoda restrikce peněžního oběhu a restrikce důchodů	42
Výhrady k účinnosti restriktivní politiky	44
Přechod k deflační politice přes kurz koruny	46
Krise výroby a bank z deflačního zhodnocení Koruny	47
Vládní sanace	47
Přechod k politice měnové stabilizace	49

NÁRODNÍ BANKA ČESKOSLOVENSKÁ	51
Vznik národní banky československé	51
Postavení a organizace národní banky	54
Poslání a úkoly národní banky československé	55
První bankovky	56
Nástroje měnové politiky	57
Emisní úvěry. Československý reeskontní a lombardní ústav. Přechod ke zlaté koruně. Zlaté a devizové krytí. Kurz koruny a řízení devizového hospodářství	
OBCHODNÍ PENĚŽNICTVÍ	66
Akciové banky	67
Zemské banky	70
Spořitelny	70
Družstevní záložny	71
Okresní hospodářské záložny	71
Kampeličky	72
STÁTNÍ FINANCE	72
Výkyvy v rovnováze státního rozpočtu a státní zadlužení	72
Reforma státního rozpočtu a daňového systému	75
MĚNOVÁ POLITIKA PŘEDMĚTEM SPORŮ A KRITIKY	76
V DEFLAČNÍM PROUDU SVĚTOVÉ HOSPODÁŘSKÉ KRIZE	77
Střetávání názorů na příčiny krize	77
Zhodnocování zlatých měn	79
Deflační proces v československu	80
Englišovo devalvační řešení	80
Dopad krize na státní finance a na banky	81
MĚNOVÁ POLITIKA VE STÍNU OBAV Z NĚMECKÉ AGRESE	82
MĚNOVÁ SITUACE PŘED ZÁNIKEM ČESKOSLOVENSKA	87
CENY A MZDY	88

NĚMECKÁ OKUPACE A DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA 1938 – 1945 **89**

MNICHOVSKÉ ROZHODNUTÍ V ZÁŘÍ 1938	91
Politické důsledky	91
Konec československé koruny v anektovaném pohraničí, první tah na zlatou rezervu, britská výpomoc	91
PROTEKTORÁT ČECHY A MORAVA	93
Říšská marka zákonným platidlem	93
Využití peněžního a finančního systému k hospodářskému vykořisťování	95
Drancování zlaté rezervy	97
Řízené hospodářství, ceny a inflace	98
SITUACE VE SLOVENSKÉ REPUBLICCE	101
MĚNOVÁ AKTIVITA EXILOVÉ VLÁDY V LONDÝNĚ	103
Zřízení měnového a bankovního odboru	103

• Příprava poválečné měnové reformy – londýnské peníze	104
• U zrodu mezinárodního měnového fondu a sjednání úvěrových výpomocí . .	105

NA KŘÍŽOVATCE MEZI LIBERALISMEM A SOCIALISMEM 1945 – 1947 **107**

NOVÁ POLITICKÁ A HOSPODÁŘSKÁ ORIENTACE	109
Košický vládní program	109
NÁPRAVA ROZVRÁCENÝCH PENĚŽNÍCH POMĚRŮ	111
Dočasná správa národní banky československé	111
Sjednocení peněžního oběhu	111
Měnová reforma. Nová československá koruna – Kčs	112
NEJISTOTA A ROZPAKY KOLEM „VÁZANÝCH VKLADŮ“.	
LIKVIDAČNÍ FOND MĚNOVÝ	115
DÁVKA Z MAJETKU A Z PŘÍRŮSTKU NA MAJETKU	116
KRITICKÉ STANOVISKO PROFESORA KARLA ENGLIŠE	
K POLITICE VÁZANÝCH VKLADŮ	117

PENÍZE V REÁLNÉM SOCIALISMU 1948 – 1989 **119**

PENĚŽNICTVÍ PO POLITICKÉM PŘEV RATU V ÚNORU 1948	121
Centralizace bank	121
Nové postavení centrální banky	122
STÁT NÍ BANKA ČESKOSLOVENSKÁ (SBČS)	123
Státní banka československá – jediná a největší, socialistická	123
Řízení měnové politiky na rozcestí	124
NOVÝ POHLED NA PENÍZE A NA MĚNOVOU POLITIKU	126
Plánování peněžního oběhu	126
Praxe státní banky československé. Kontrola korunou	129
OPĚT PENĚŽNÍ REFORMA. OPUŠTĚNÍ MEZINÁRODNÍHO MĚNOVÉHO FONDU	132
PRVNÍ PĚTILETKY A PRVNÍ POKUSY O REFORMU SOUSTAVY PLÁNOVÁNÍ A ŘÍZENÍ	134
Přechod na sovětský model centrálního řízení selhával	134
ROZPAKY NAD MOŽNOSTMI VYUŽITÍ SOCIALISTICKÉHO ÚVĚRU	137
Nejisté postavení státní banky československé	137
Názory na peníze v novém proudu ekonomického myšlení	140
Průlom do devizového monopolu	141
Uvolňování úvěrového vztahu k podnikům	142
Cenová reforma	142
Složitě úpravy měnového kurzu	143
Převoditelný rubl. Mezinárodní banka hospodářské spolupráce.	
Mezinárodní investiční banka	147
Stále bez koncepce úvěrové emise	148

SNAHY O VYTVOŘENÍ SYSTÉMU AUTONOMNÍ MĚNOVÉ POLITIKY	149
Pronikavé změny v názorovém prostředí	149
Reformní trend v ústředí státní banky československé	152
DVĚ DESETILETÍ MARNÉHO ÚSILÍ O AKTIVIZACI PENĚŽNÍ POLITIKY	157
Systémové a institucionální změny	157
Rozpaky nad měnovým plánováním a nad měnovými kritérii	162
Ekonomika se dostávala do krizového stavu	164
Vývoj vyústil do socialistické formy inflace	166
Marné hledání východiska. Měnová politika zůstala na okraji	169
MINCE, BANKOVKY A STÁTOVKY V LETECH REÁLNÉHO SOCIALISMU	173
Mince	173
Bankovky	174
Státovky	175
CENY A MZDY V LETECH REÁLNÉHO SOCIALISMU	176
ČESKOSLOVENSKÁ KORUNA V TRANSFORMACI HOSPODÁŘSKÉHO SYSTÉMU 1990 – 1992	177
SYSTÉMOVÉ A INSTITUCIONÁLNÍ ZMĚNY	179
NÁPRAVA MĚNOVÉHO KURZU	181
ZAVÁDĚNÍ VNITŘNÍ SMĚNITELNOSTI KORUNY	182
VSTUP DO MEZINÁRODNÍHO MĚNOVÉHO FONDU A SVĚTOVÉ BANKY	183
UTVÁŘENÍ OBCHODNÍHO BANKOVNICTVÍ	184
MĚNOVÁ POLITIKA	185
KONEC ČESKOSLOVENSKÉ MĚNY	187
PŘÍLOHY	189
ŘÍDILI PENĚŽNÍ POLITIKU	191
NÁZORY AUTORIT	193
Alois Rašín	
O provedení peněžní reformy a o koncepci měnové politiky.	193
Karel Engliš	
O měnových souvislostech světové hospodářské krize.	201
Josef Macek	
O využití peněžní politiky k překonání hospodářské krize.	205
CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED	209
REJSTŘÍK OSOBNOSTÍ	215
LITERATURA A PRAMENY	219
A HISTORY OF CZECHOSLOVAK MONETARY POLICY 1918 – 1992 SUMMARY	223